

16.10.2025

Dnr 5150/03.04.04.04.10/2023

Ärende	Kommunalbesvär som gäller tillsättande av tjänst
Ändringssökande	Kyrksläotts lärarförening rf, Kyrkslätt Föreningen Hem och Skola i Kyrkslätt rf, Kyrkslätt Föräldraföreningen vid Hommas daghem rf, Kyrkslätt Hem och skola i Bobäck rf, Kyrkslätt Sjökulla Hem och Skola förening rf, Kyrkslätt Prästgårdsbackens daghems föräldraförening rf, Kyrkslätt

Beslut i vilket ändring söks**Kommunstyrelsen i Kyrkslätt 11.9.2023 § 281**

Bildnings- och fritidsnämnden i Kyrkslätt hade 4.4.2023 § 29 beslutat att välja pedagogie magister, EMBA Astrid Kauber till tjänsten som utbildningsdirektör och pedagogie magister Arto Jormalainen som reserv.

Kommunstyrelsens ordförande hade i enlighet med § 92 i kommunallagen tagit bildnings- och fritidsnämndens beslut 4.4.2023 § 29 gällande besättande av tjänsten som utbildningsdirektör upp till behandling i kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen hade 15.5.2023 § 153 beslutat att bibehålla bildnings- och fritidsnämndens beslut 4.4.2023 § 29.

Enligt gällande och tillämpad lagstiftning och direktiv fastställs behörighetsvillkoren för utbildningsdirektören enligt grundlagens allmänna utnämningssgrunder vilka är skicklighet, förmåga och beprövad medborgerlig dygd (125 §) och förvaltningsstadgans punkt gällande tjänsters behörighetsvillkor i kommunen (26 §). Behörighetsvillkoret för tjänsten är högre högskoleexamen och inga särskilda krav om språkkunskap har fastställts.

Utbildningsdirektören har som uppgift att svara för den övergripande ledningen av kommunens grundläggande utbildning och gymnasieutbildning. Utbildningsdirektören fungerar som förman för de finskspråkiga rektorerna och den finskspråkiga förvaltningens personal. Tjänsteinnehavarens uppgifter består av allmänna ledningsuppgifter inom utbildningstjänsterna,

bildningstjänsterna och kommunorganisationen, där finska är det språk som används. Under utbildningsdirektören verkar utbildningschefen som för sin del leder den svenskspråkiga utbildningens helhet. Utbildningschefen fungerar som förman för de svenskspråkiga skolornas och gymnasiernas rektorer och tjänsteinnehavaren är således rektorernas, lärarnas och den övriga personalens samt vårdnadshavarnas, elevernas och studerandenas primära kontaktperson. Gymnasiets rektor fungerar som utbildningschefens ställföreträdare. Genom de uppgifter som utbildningschefen och den svenska utbildningens förvaltningspersonal innehar säkerställer man att kommuninvånarnas rättigheter till svenskspråkiga förvaltningstjänster förverkligas enligt 78 § i förvaltningsstadgan.

Utbildningsdirektörens rekryteringsprocess har utförts omfattande och grundligt med iakttagande av lagar samt bestämmelser och direktiv som utfärdats av kommunen. De förtroendevalda har också inkluderats i processen. Bildnings- och fritidsnämndens beslut om valet av utbildningsdirektör kan konstateras ha grundat sig på de allmänna utnämningsgrunderna i grundlagen samt på behörighetsvillkoren för tjänsten enligt kommunens förvaltningsstadga. Den person som valts till tjänsten har konstaterats ha skicklighet, förmåga och beprövad medborgerlig dygd samt lämplig högre högskoleexamen. Den valda personen har också i enlighet med lagen tillräckliga kunskaper i båda inhemska språken som förutsätts i arbetsuppgifterna.

Kommunstyrelsen har 11.9.2023 § 281 beslutat att delvis inte ta ändringssökandenas begäran om omprövning till behandling och i övrigt avslå den.

Enligt beslutsmotiveringen har man i processen framskridit formbundet, enligt tidtabell och jämlikt. I förfarandet har inte skett fel i samband med ansökningsannonsen och publiceringen av den, i utvärderingen av ansökningarna, i valet av dem som går vidare eller i valet av tjänsteinnehavaren, utan allt har gjorts av urvalsgruppen som en normal process för val av tjänsteinnehavare. Utvärderingen har gjorts för alla sökande utgående från de grunder som urvalsgruppen ansett vara viktiga och som den betonat. Behörighetskraven har bedömts jämlikt. Språkkunskapskravet har ingått i bedömningen och man har i processen strävat efter tillräckliga kunskaper i de inhemska språken.

Ansökningsannonsen har endast publicerats på finska. Till den delen har det skett ett fel i kommunen. Å andra sidan har det av sökandena förutsatts sådana kunskaper i finska att saken ändå inte har någon betydelse för processen eller utredningen.

Under processen har ansökningskriterierna inte ändrats. Kunskaper i svenska har ansetts vara en stark fördel under hela processen.

Framställaren av begäran om omprövning har hänvisat till att de förtroendevalda inte fått tillräckligt med information, särskilt då förhandsinformation om dem som kallats till intervju. Man har velat att de

förtroendevalda skulle ha en så objektiv roll som möjligt i processen och därför har förfarandet ansetts vara motiverat. Detaljerna från intervjugruppens sammanträden är inte offentliga och det är inte möjligt att ta ställning till dem i det här bemötandet. På en allmän nivå kan konstateras att när beslut fattas på tjänsteansvar, har den förtroendevalda rätt och skyldighet att i tillräcklig omfattning utreda saken hen beslutar om och tjänsteinnehavarna är skyldiga att ge de förtroendevalda information som stöd för beslutet.

Kraven i språkkunskapslagen är omfattande, men i lagen och dess förarbeten beaktas också den realistiska situationen då man till lediganslagna tjänster inte får tvåspråkiga sökande som åtminstone med tanke på de övriga behörighetsegenskaperna är på samma nivå. Trots viktigheten, kan språkkunskapen inte i sig lyftas till det enda kriteriet som definierar en bra tjänsteinnehavare, eller ens lyckad service. I språkkunskapslagen möjliggörs också personalpolitiska åtgärder med hjälp av vilka myndigheten kan se till att personalen har tillräckliga språkkunskaper för att sköta myndighetsuppgifterna enligt de krav som fastställs i språklagen (423/2003) och annan lagstiftning.

Språkkunskapslagen är så kallad målinriktad lagstiftning. Av varken språkkunskapslagen eller andra lagar framgår veterligen regleringar enligt vilka det skulle vara förbjudet att välja en sökande med bristfälliga språkkunskaper, om hen med tanke på egenskaperna är den lämpligaste för uppgiften och exempelvis förbinder sig till att förbättra sina språkkunskaper.

I nuläget anser kommunen att den tryggar service också för svenskspråkiga kunder genom att organisera dem så att kunderna har obehindrad tillgång till svenskspråkig service.

Framställaren av omprövningsbegäran har hänvisat till att förslaget har beretts fel eller genom att tillämpa irrelevanta lagar och förbise språkkunskapslagen. Påståendet stämmer delvis, eftersom det fästs för lite uppmärksamhet vid språkkunskapslagen och tillämpningen av den i motiveringarna till beslutet. Med tanke på slutresultatet har det ändå ingen betydelse.

De meriter, färdigheter och kompetenser som sökandena har bildar en helhet. I det här fallet har meriterna hos dem som har bättre kunskaper i svenska inte varit lika starka som hos den valda personen, trots att de bättre kunskaperna i båda inhemska språken har räknats till fördel för dem.

Den gjorda meritjämförelsen bifogas till beslutet. Det finns inget PM för själva valet. Från gruppintervjuerna har inga separata protokoll uppgjorts, men tanken har varit att var och en intervjuare gör anteckningar. För den del som man krävt om protokoll från sammanträdet där sökandena har utvärderats, konstateras att valet skett som samarbete mellan intervjugruppen och tjänsteinnehavarna och att förfaringssättet varit ett tjänsteinnehavarförslag till nämnden.

Yrkanden i besvären

Styrelsens beslut av valet ska upphävas. Tjänsten som utbildningsdirektör ska lediganslås på nytt.

Grunder

Valet av utbildningsdirektör har skett i strid med gällande lagstiftning vad beträffar behörighetsvillkoren samt de krav som kan ställas på en tjänst i denna position i kommunen. Kommunstyrelsen har fattat sitt beslut på basen av bristfälliga uppgifter som framförts under hela beredningen.

Anställningsprocessen innehåller som helhet allvarliga brister. Processen har inte följt god förvaltning. Behörighetsvillkoren har ändrats mitt i ansökningsprocessen så att ett behörighetsvillkor, det vill säga kravet på kunskaper i svenska tagits bort. Ingen av de sökande uppfyllde de behörighetskrav som framgår ur annonsen.

Valet av utbildningsdirektör strider mot lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (senare språkkunskapslagen) samt 125 § i grundlagen. Språklagstiftningen binder på samma sätt kommunerna som den binder staten. Språklagstiftningen finns till för att säkerställa den grundlagsskyddade jämlikheten mellan de båda språkgrupperna. Enligt 3 § i språkkunskapslagen ska en myndighet när den anställer tjänstemän eller annan personal säkerställa sig om att den som anställs har sådana språkkunskaper som arbetsuppgifterna kräver. Bestämmelsen innehåller en allmän skyldighet för myndigheterna att ta reda på och säkerställa sig om att de som anställs har tillräckliga språkkunskaper. Bestämmelsen baserar sig på 125 § i grundlagen, enligt vilken endast den som också i fråga om språkkunskaperna har tillräckliga förutsättningar att sköta tjänsteuppgifterna på behörigt sätt kan utnämnas till en tjänst.

Kommunens bedömning av språklagstiftningen och dess tillämpning är felaktig. Kommuner har en viss bestämmanderätt att fastställa behörighetskraven och förutsättningarna för en tjänst inom ramen för den kommunala självbestämmanderätten. Detta betyder ändå inte att kommunen kan förbise lagstiftningen, förminska dess betydelse eller i beredningen ta med formuleringar som inte stämmer överens med gällande lag. Behörighetskraven för utbildningsdirektören finns inte fastställda i kommunens stadga och det finns heller inte någon språkstadga i kommunen. Enligt annonsen där tjänsten till utbildningsdirektör lediganslogs var behörighetskraven kunskaper i finska och svenska. Behörighetskraven är ställda i enlighet med språkkunskapslagen och de krav som språklagen ställer på tvåspråkiga myndigheter. Enligt redogörelsen för beslutet i protokollsutdraget var behörighetskravet för tjänsten lämplig högre högskoleexamen och av uppgiften förutsattes bland annat examen inom undervisningsförvaltning och kunskaper i båda inhemska språken. Denna formulering i protokollet är något förvirrande, eftersom kunskaper i båda inhemska språken enligt annonsen var en förutsättning som enligt språkbestämmelserna är ett villkor som därmed måste uppfyllas vid tillsättandet av tjänsten. Kunskap i främmande språk fanns med som merit.

Något som enligt de förtroendevalda som var med i processen ansågs väga tyngre än kravet på kunskap i båda nationalspråken. Detta förfarande strider mot både lagstiftning och vad som ska följas vid tillsättandet av en tjänst i en tvåspråkig kommun. Därmed har kommunen också överskridit den tillåtna prövningsmarginalen. Även om myndigheterna ska bedöma vilka språkkunskaper som behövs i en tjänst fastställs randvillkoren i lagen. Kommunen har gått in för att bedöma behörighetskravens ändamålsenlighet och avvika från dem med hänvisning till andra meriter som de ansett vara viktigare. Kommunen har lagt större vikt vid meriter än gällande lagstiftning och förutsättningar.

Vilka dessa meriter som vägt tyngre än gällande lagstiftning och förutsättningar framgår varken av protokollet eller annat beredningsmaterial. Av protokollet framgår att det inte finns någon promemoria från själva valet, inte heller protokoll eller annan dokumentation från gruppintervjuerna. Tanken har varit att var och en som deltog i dem förde egna anteckningar. Anteckningar som inte täcks av offentlighetsprincipen, vilket gör det omöjligt för både de förtroendevalda som inte deltagit i gruppintervjuerna att sköta sina uppgifter på ett riktigt sätt och för kommuninvånarna att övervaka de kommunala tjänstemännens och förtroendevaldas verksamhet. Här sker ett brott både mot god förvaltning och rättsskyddet samt möjligheten för kommunmedlemmar att utöva sina medborgerliga rättigheter och skyldigheter. Tjänsteinnehavarförslaget till nämnden finns inte heller med som beslutsunderlag, enbart en meritförteckning av vilken det inte framgår om det är ett rekryteringsföretag som gjort den eller tjänstemän. De meriter som det lagts vikt vid har enbart nämnts i media av förtroendevalda.

Språkkraven behöver inte uppfyllas när ansökan lämnas in. Men förkovring av språkkunskaper i efterhand är inte något som kommunen genom personalpolitiska åtgärder eller utbildning kan hänvisa till för att förbise språkkunskapskraven under anställningsprocessen. När det i språkkunskapslagens förarbeten hänvisas till en möjlighet att ge personalen språkutbildning avses personal som redan är i tjänst, inte nyrekryteringar. Av beslutet framgår det inte att personen som valts till utbildningsdirektör vid valet förbundit sig till att förkovra sina kunskaper i svenska eller att det finns en prøvotid inom vilken denna förkovring ska ske. Under processens gång har det framgått att den person som valdes till utbildningsdirektör inte har kunskaper i svenska. Detta framgår också av beredningen till beslutet taget 11.9.2023. Även de åtgärder för omställning av förvaltningen som vidtagits av kommunen påvisar att det inte funnits en sådan avsikt att förbättra tjänstemannens språkkunskaper som 2 § i språkkunskapslagen förutsätter.

Utbildningsdirektören är i nyckelposition när det gäller både den svenska och den finska grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen i Kyrkslätt. Kommunen har vid valet av utbildningsdirektör utgått från att kräva språkkunskaper som motsvarar mindre än vad behoven är i praktiken. Detta gällde båda kandidater som valet slutligen stod emellan. Kommunen borde ha övervägt att anställa en person med utmärkta kunskaper i båda nationalspråken och inte som nu kunskaper i finska och inga i svenska.

Grundlagen förutsätter inte bara att språken ska behandlas formellt lika utan också att den faktiska jämlikheten mellan finskspråkiga och svenskspråkiga garanteras bland annat när samhällelig service organiseras. En person i förmansställning ska ha de kunskaper som krävs för att försäkra sig om att ärenden sköts lagenligt och med beaktandet av god förvaltning på dess ansvarsområde. Av Kyrksläotts jämlikhets- och jämställdhetsplan framgår det att personalens språkkunskaper säkerställs vid rekrytering. Av 57 § i förvaltningsstadgan framgår att till utbildningsdirektörens uppgifter hör flera uppgifter där offentlig makt utövas. I dessa ärenden fattas individuella förvaltningsbeslut som görs på finska eller svenska beroende av elevens språk. Beslutet ska göras på handläggningsspråket som är finska eller svenska.

Vid valet var utbildningsdirektören i en sådan förmansställning och chefsposition att kunskaper i svenska inte kunde förbises. Den svenska utbildningens språk är svenska, den svenska undervisningspersonalen behöver enligt behörighetskraven enligt lag inte kunna finska och många centrala dokument, kommunikation och andra arbetsuppgifter sker på svenska.

Kommunen erkänner delvis att de fäst för lite vikt vid språkkunskapslagen och tillämpningen av den i motiveringen till beslutet men att det inte har någon betydelse för slutresultatet bland annat med hänvisning till att förvaltningsspråket i Kyrkslätt är finska. Här har kommunen helt förbiset personalens aspekter i skolorna.

För att de förtroendevalda ska kunna fatta välövervägda och lagenliga beslut samt för att uppfylla lagens krav på god förvaltning och att tillräcklig utredning ska finnas tillhands för fattande av beslut behöver förtroendevalda på förhand och också under möten få den information som de behöver. De förtroendevalda som har deltagit i gruppintervjun har inte på förhand fått information om vilka sökanden som kallats. Styrelsemedlemmarna har inte heller haft tillgång till ansökningshandlingar och möjligtvis andra behövliga dokument vid behandlingen i styrelsen.

Enligt protokollet har en sådan process valts för att förtroendevalda skall kunna ha en så objektiv roll som möjligt i processen samtidigt som det konstateras att beslut fattas med tjänsteansvar, har den förtroendevalda rätt och skyldighet att i tillräcklig omfattning utreda saken hen beslutar om och tjänsteinnehavarna är skyldiga att ge de förtroendevalda information som stöd för beslutet. Denna formulering blir motstridig och det blir här oklart om kommunen handlat enligt god förvaltning och enligt vad som krävs av beslutsfattande samt om de förtroendevalda i praktiken fått tillräckligt med information för att fatta ett objektiva beslut.

Handläggning och utredning av ärendet

Kyrksläotts kommunstyrelse har gett ett utlåtande. Kyrksläotts utbildningsdirektör har inte fungerat som direkt chef eller direktör för den svenskspråkiga undervisningen i kommunen, utan uppgiften för de svenskspråkiga tjänsternas del har skötts av den svenskspråkiga

utbildningschefen. Denne har dock organisatoriskt varit underställd utbildningsdirektören. Denna organisationsmodell har på vissa håll ansetts försvaga den svenskspråkiga undervisningens traditionellt starka ställning. Kyrksläotts kommun har beslutat att stärka de svenskspråkiga utbildningstjänsternas ställning inom bildningsväsendets ledning. Genom en organisationsförändring den 12 september 2023 stärktes den svenskspråkiga utbildningschefens ställning från och med den 1 november 2023 så att de svenskspråkiga tjänsterna och ledningen av dem är ordnade på en organisationsnivå som är jämförbar med den finskspråkiga. Även de svenskspråkiga tjänsterna fungerar som en egen servicegrupp och utbildningsdirektören är direkt chef för dem. Organisationsförändringen har trätt i kraft efter att besvären lämnats in.

Då ledningen av de svenskspråkiga tjänster som yrkats genom besvär senast på detta sätt ordnats i enlighet med grundlagen och språkkunskapslagen anser kommunen att det huvudsakliga yrkandet hos dem som anfört besvär har förfallit.

Till övriga delar konstaterar kommunen att processen har skett inom ramen för den kommunala självbestämmanderätten och att den nuvarande organisationsstrukturen erbjuder tillräckliga tjänster på båda inhemska språken. Om förvaltningsdomstolen tar besvären till behandling till den del de överstiger det huvudsakliga yrkandet, bör yrkandet avslås.

Astrid Kauber har beretts tillfälle att ge en förklaring. Någon förklaring har inte avgetts.

Ändringssökandena har gett ett genmäle. Besvären, dess yrkande och grunder ska bedömas enligt den situation som rådde vid rekryteringstillfället och den organisation som fanns när besvären lämnades in. Besvären handlar om rekryteringsprocessen av utbildningsdirektör och inte den organisationsförändring som kommunen hänvisar till i sitt bemötande. Vid anställningen av utbildningsdirektör har den svenskspråkiga utbildningschefen organisatoriskt varit underställd utbildningsdirektören. I enlighet med förvaltningsstadgan har också det svenska utbildningsväsendet varit underställt utbildningsdirektören. En del av uppgifterna har delegerats till den svenska utbildningschefen men beslutandemakten och ledningen har kvarstått hos utbildningsdirektören och ytterst hos bildningsdirektören. Trots det att kommunen har en stor självbestämmanderätt måste kommunens beslut bygga på och överensstämma med rådande lagar, bestämmelser och kommunens förvaltningsstadga, något som inte har gjorts i detta fall.

Förvaltningsdomstolen har bett Kyrksläotts kommun meddela vilka uppgifter om de sökandena kommunstyrelsen har haft till sitt förfogande då den fattade sitt beslut 15.5.2023 § 153.

Kyrksläotts kommun har gett ett utlåtande med anledning av förvaltningsdomstolens begäran om utredning. Sökandenas ansökningar har inte bifogats till behandlingen av ärendet vid kommunstyrelsens möte

15.5.2023. Ansökningarna jämte bilagor har dock funnits tillhands och kommunstyrelsens medlemmar har på begäran kunnat få ta del av dem.

Utlåtandet har sänts för kännedom till ändringssökandena.

Förvaltningsdomstolens avgörande

Förvaltningsdomstolen har prövat ärendet.

Förvaltningsdomstolen upphäver kommunstyrelsens beslut 11.9.2023 § 281 och 15.5.2023 § 153.

Skälen för avgörandet

Kommunens invändning om förfallande

Kyrkslätt kommun har framfört att ändringssökandes huvudsakliga yrkande har förfallit på grund av en organisationsförändring den 12 september 2023.

Bildningsdirektören i Kyrkslätt kommun har 12.9.2023 beslutat att det finns fyra servicegrupper inom serviceområdet för bildning, bland annat finskspråkig undervisningstjänst och svenskspråkig undervisningstjänst. Utbildningsdirektören leder den finskspråkiga och undervisningschefen den svenskspråkiga servicegruppen för undervisning. Organisationsförändringen träder i kraft 1.11.2023.

Förvaltningsdomstolen konstaterar att det i ärendet är fråga om besättande av tjänsten som utbildningsdirektör såsom tjänstens uppgifter och ställning i organisationen har varit vid besättandet. Bildningsdirektören har beslutat om en organisationsförändring inom serviceområdet för bildning sedan kommunstyrelsen hade fattat de överklagade besluten 15.5.2023 och 11.9.2023. Organisationsförändringen har således ingen relevans för avgörandet av ärendet. Ändringssökandes besvärsgrunder har inte förfallit.

Val till tjänst

Tillämpade rättsregler

Enligt 6 § 1 mom. i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden anges de allmänna grunderna för anställning i tjänsteförhållande i grundlagen. Den som anställs i ett tjänsteförhållande ska dessutom ha särskilt föreskriven eller av kommunen eller välfärdsområdet bestämd särskild behörighet.

Enligt 125 § 2 mom. i Finlands grundlag är de allmänna utnämningsgrunderna för offentliga tjänster skicklighet, förmåga och beprövad medborgerlig dygd. Enligt stadgandets detaljmotivering i regeringens proposition (RP 1/1998 rd)

avses med skicklighet närmast genom utbildning eller arbetserfarenhet förvärvade kunskaper och färdigheter. Begreppet förmåga avser över huvud taget sådana personliga egenskaper som förutsätts för goda arbetsresultat, till exempel naturlig begåvning, organisationsförmåga, initiativkraft och andra liknande egenskaper som är nödvändiga för en framgångsrik skötsel av uppgifterna i fråga. Med beprövad medborgerlig dygd avses i samband med allmänna medborgerliga aktiviteter förvärvade meriter som har relevans för skötseln av tjänsten samt ett gott uppförande. De allmänna utnämningsgrunderna skall tolkas i sammanhang med de allmänna och särskilda behörighetsvillkoren för respektive tjänst och då skall också beaktas tjänstebenämningen och uppgiftsområdet samt de konkreta arbetsuppgifter som hör till tjänsten.

Enligt 6 § i förvaltningslagen skall myndigheterna bemöta dem som uträttar ärenden hos förvaltningen jämlikt och använda sina befogenheter enbart för syften som är godtagbara enligt lag. Myndigheternas åtgärder skall vara opartiska och stå i rätt proportion till sitt syfte. Åtgärderna skall skydda förväntningar som är berättigade enligt rättsordningen.

Enligt 31 § 1 mom. i förvaltningslagen skall en myndighet se till att ett ärende utreds tillräckligt och på behörigt sätt. Myndigheten skall i detta syfte skaffa den information och den utredning som behövs för att ärendet skall kunna avgöras.

Förvaltningsstadgan för Kyrksläotts kommun (trädde i kraft 1.1.2023)

Enligt 26 § 1 mom. i förvaltningsstadgan för Kyrksläotts kommun beslutar kommunstyrelsen inom ramen för den godkända budgeten om inrättande av tjänster, behörighetsvillkor och indragande av tjänster för andra än Affärsverket Kyrksläotts vattens del.

I 59 § i förvaltningsstadgan har stadgats om utbildningsdirektörens befogenhet. Enligt paragrafen kan utbildningsdirektören vidaredelegera sina i paragrafen nämnda befogenheter. Språknämnden i fråga övervakar de beslut som grundar sig på utbildningsdirektörens befogenheter.

Enligt 77 § 4 mom. i förvaltningsstadgan gäller i fråga om de språkkunskaper som krävs av tjänsteinnehavare och arbetstagare vad som särskilt har föreskrivits eller beslutats.

Enligt 132 § 4 mom. i förvaltningsstadgan kan vid val till tjänst en röst ges till en person som sökt tjänsten och uppfyller behörighetskraven oberoende av om personen i fråga under diskussionens gång har föreslagits och understötts. Vid behov avgör organet genom sitt beslut om sökanden har behörigheten som krävs för tjänsten.

Utredning i ärendet

Kyrksläotts kommun hade lediganslagit tjänsten som utbildningsdirektör. Enligt *annonsen* svarar utbildningsdirektören för den övergripande ledningen av kommunens grundläggande utbildning och gymnasieutbildning: för ekonomin, strategiska målsättningar, personal, administrativ beredning, kommunikation samt utvecklingen av servicenätet och invånartjänsterna. Som ledningsgruppmedlem av serviceområdet för bildning tar utbildningsdirektören del av den övergripande strategiska ledningen av serviceområdet. Utbildningsdirektören fungerar som chef för sin servicegrupp som består av utbildningschefen, den finskspråkiga förvaltningspersonalen samt rektorerna för de finskspråkiga skolorna och gymnasierna. Olika nätverk och förbindelseytor bland annat med andra serviceområden och Västra Nylands välfärdsområde är en viktig del av utbildningsdirektörens uppgifter.

Behörighetskravet för uppgiften är lämplig högre högskoleexamen. I uppgiften förutsätts examen i undervisningsförvaltning, kunskaper i båda inhemska språken, starkt kunnande om utbildnings- och undervisningsekonomi, bra kännedom om lagstiftningen inom utbildningsområdet samt erfarenhet av att leda allmänbildande utbildning och av beredning av förvaltningsbeslut. Kunskap i främmande språk, prov på långsiktig utveckling av utbildning på organisationsnivå, synpunkter om och erfarenhet av ledande av en sakkunnigorganisation, dokumenterad erfarenhet av ledande av en inklusiv verksamhetskultur och mångfald, bra kännedom om grundläggande utbildning och gymnasieutbildning, goda reflektions- och interaktionsfärdigheter samt god samarbetsförmåga anses vara en fördel i uppgiften.

Enligt redogörelsedelen i bildnings- och fritidsnämndens beslut 4.4.2023 § 29 inkom inom tidsfristen sammanlagt sju ansökningar. Av sökandena var fem behöriga, en villkorligt behörig och en obehörig. Av sökandena kallades fem till videointervju och alla fem gick vidare till gruppintervju. Av de fem inkallade kom fyra till intervjun. Utgående från gruppuppgifterna beslutade man skicka tre sökande vidare till lämplighetsbedömning. Utgående av en helhetsbedömning av de uppgifter som framkom i lämplighetsbedömningen, gruppintervjun och de tillhörande individuella uppgifterna, videouppgifterna samt ansökningarna valdes två sökande till det sista skedet, det vill säga individuella intervjuer. I gruppintervjuerna och de individuella intervjuerna deltog utöver bildningsdirektören (föredragande) och förvaltningschefen (beredare) också en medlem från ledningsgruppen för serviceområdet för bildning samt i varierande uppsättning ordförandena för bildnings- och fritidsnämnden, finska nämnden för fostran och utbildning samt svenska nämnden för fostran och utbildning. Utgående från ansökningar, videouppgifter, gruppintervju, lämplighetsbedömning och de individuella intervjuerna beslutade man kalla de två mest meriterade sökandena till nämndens sammanträde. Enligt nämndens protokoll har bildningsdirektören som var föredragande i ärendet givit sitt beslutsförslag först vid sammanträdet under ärendets behandling.

Kommunen har med sitt *svenskspråkiga utlåtande daterat 18.10.2023* lämnat in en meritförteckning vilken innehåller uppgifter om Kaubers och två andra sökandes meriter.

Bedömning av ärendet och förvaltningsdomstolens slutsatser

Kommunstyrelsens ordförande hade tagit besättande av tjänsten som utbildningsdirektör, i vilket bildnings- och fritidsnämnden hade fattat sitt beslut 4.4.2023, upp till behandling i kommunstyrelsen. Förvaltningsdomstolen konstaterar att användning av övertagningsrätten innebär att det ursprungliga beslutet förlorar sin rättsliga betydelse. Besättande av tjänsten som utbildningsdirektör, egentligen val till tjänsten, har således överförs helt till kommunstyrelsens behandling. Kommunstyrelsen har 15.5.2023 beslutat att bibehålla bildnings- och fritidsnämndens beslut i ärendet. Förvaltningsdomstolen anser att kommunstyrelsens beslut de facto betyder att kommunstyrelsen har beslutat i ärendet liksom nämnden, det vill säga valt Astrid Kauber till tjänsten som utbildningsdirektör.

Förvaltningsdomstolen konstaterar att kommunstyrelsen beslutar huvudsakligen själv vilken utredning den anser sig behöva som grund för sitt beslutsfattande. Kommunstyrelsen har också en omfattande prövningsrätt att välja tjänsteinnehavare bland de sökanden som uppfyller behörighetskraven. Denna prövningsrätt begränsas dock av de allmänna utnämningsgrunderna som framgår av grundlagen. Lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden innehåller inte regler om bedömningen av sökande vid tillsättande av tjänst. Ändå förutsätter 125 § 2 mom. i grundlagen att sökandenas meriter jämförs. Vid jämförelsen av sökandenas meriter ska man utöver behörighetskraven även beakta de på förhand fastställda urvalsgrunderna samt de konkreta arbetsuppgifterna. Detta innehåller också det att myndigheten ska förvissa sig om att sökandena har sådana kunskaper både i finska och svenska som arbetsuppgifterna kräver och som hade nämnts i annonsen. Även om det inte finns någon skriftlig meritjämförelse av de sökande innebär detta inte nödvändigtvis att jämförelsen av de sökandes meriter har försummats, om urvalsförfarandet som helhet visar att de sökande de facto har jämförts med varandra under urvalsförfarandets gång.

Till kommunstyrelsens beslut 15.5.2023 § 153 har enligt protokoll bifogats ansökningsannonsen för tjänsten som utbildningsdirektör, utbildningsdirektörens uppgiftsbeskrivning 1.1.2023, utbildningschefens uppgiftsbeskrivning 2.3.2023 samt begäran om omprövning av nämndens beslut. Enligt Kyrksläpps kommuns utlåtande har kommunstyrelsens ledamöter på begäran haft möjlighet att kunna få ta del av de sökandes ansökningar med eventuella bilagor. Förvaltningsdomstolen konstaterar att det inte framgår av kommunstyrelsens beslut eller av andra handlingar som tillställts till förvaltningsdomstolen att kommunstyrelsens ledamöter vid tidpunkten för valet skulle ha delats eller annars haft tillgång till andra handlingar än de ovan nämnda, såsom en förteckning över dem som sökt tjänsten, utredning om de sökandes behörighet, lämplighetsbedömningsutlåtanden eller sökandes meritjämförelse.

Enligt referatdelen i bildnings- och fritidsnämndens beslut har urvalsförfarandets beredningsfas innehållit flera intervjuer. Tre sökanden har också skickats till lämplighetsbedömning och två sökanden har kallats till bildnings- och fritidsnämndens sammanträde. Det finns inga sammandrag av intervjuerna, ingen utnämningsspromemoria och nämndens föredragande har gett sitt beslutsförslag först i nämndens sammanträde. Av kommunstyrelsens mötesprotokoll framgår att ingen av dem som deltagit i urvalsförfarandets beredningsfas eller intervjuerna med de sökande har varit närvarande vid kommunstyrelsens möten den 15.5.2023 och den 11.9.2023. Av kommunstyrelsens protokoll framgår inte att det vid behandlingen av ärendet skulle ha redogjorts för alla sökandens meriter, intervjusvar och lämplighetsbedömningarnas resultat till kommunstyrelsens ledamöter. Av handlingarna framgår inte heller att någon av de sökande skulle ha varit på kommunstyrelsens möte den 15.5.2023 för att presentera sig eller berätta om sig själv. Vid nämndens sammanträde den 4.4.2023 har endast en ledamot i kommunstyrelsen varit närvarande, som även senare varit med och fattat beslut i ärendet vid kommunstyrelsens sammanträde 15.5.2023.

Enligt kommunstyrelsens protokoll 11.9.2023 har den gjorda meritjämförelsen bifogats till beslutet § 281. Förvaltningsdomstolen konstaterar att den i förvaltningsdomstolen som meritjämförelse framförda tabellen inte innehåller någon jämförelse utan är en sammanfattning av tre sökandens meriter, ett slags meritförteckning. I tabellen finns det ingen information om de andra fyra sökandena, inte ens deras namn fastän en röst vid val till tjänst enligt förvaltningsstadgan kan ges till en person som sökt tjänsten och uppfyller behörighetskraven oberoende av om personen i fråga under diskussionens gång har föreslagits och understötts. I ärendet har det inte framgått att ens den här meritförteckningen hade varit tillgänglig för styrelseledamöterna den 15.5.2023 då kommunstyrelsen valde Astrid Kauber till tjänsten som utbildningsdirektör. Det framkommer inte heller att sökandena skulle ha haft den språkkunskap som förutsätts i ansökningsannonsen för tjänsten.

Förvaltningsdomstolen konstaterar att en sådan meritjämförelse som avses i grundlagen förutsätter att de sökandes meriter, de observationer som gjorts om de sökande under urvalsförfarandet och motiveringarna till dessa är kända och kan bedömas av ledamöterna i det organ som beslutar om anställning i tjänsteförhållande vid förrättandet av valet. Av handlingarna framgår inte att kommunstyrelsens ledamöter skulle ha haft tillgång till tillräckliga uppgifter om sökandena innan kommunstyrelsens beslut 15.5.2023 § 153 fattades. Det urvalsförfarande som framgår av handlingarna visar inte heller som helhet att de sökande under förfarandets gång de facto skulle ha jämförts med varandra på så sätt som grundlagen förutsätter.

På ovannämnda grunder anser förvaltningsdomstolen att kommunstyrelsens beslut 15.5.2023 § 153 och 11.9.2023 § 281 strider mot lag och bör upphävas.

Vid denna utgång av ärendet finns det ingen anledning att uttala sig om ändringsökandes andra besvärsgrunder.

Tillämpade rättsregler

De som nämns i skälen

Lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden 50 §

Kommunallagen 92 § 1 mom och 105 § 1 mom

Lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda 3 §, 4 § och 5 §
2 mom

Sökande av ändring

Detta beslut får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Besvärсанvisning medföljer som bilaga (FRL besvärstillstånd (30)).

Förvaltningsdomstolens sammansättning

Ärendet har avgjorts av förvaltningsdomstolens ledamöter Pia Repo (g), Camilla Sandström och Emmi Lesonen.

Föredragande ledamot Emmi Lesonen

Detta beslut är elektroniskt verifierat och har skrivits ut från förvaltningsdomstolens ärendehanteringssystem.

Sändlista och rättegångsavgift

Beslut	Till ändringssökandens kontaktperson via e-post som vanlig delgivning Utan avgift (Lagen om domstolsavgifter 9 §) Meddelande om rättegångsavgift i högsta förvaltningsdomstolen
Avskrift	Kommunstyrelsen i Kyrkslätt Vid tillkännagivande av beslutet ska beaktas det som stadgas i 142 § 1 mom. i kommunallagen. Astrid Kauber mot mottagningsbevis Meddelande om rättegångsavgift i högsta förvaltningsdomstolen